

Література

1. Аксёнов В. Искусство художественного слова / В. Аксёнов. – Москва: Изд-во Академии педагогических наук РСФСР, 1962. – 132 с.
2. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер : пер. з пол. / Єжи Гротовський – Львів: Літопис, 1999. – 185 с.
3. Карасьов М.М. Станіславський і сценічна мова / М.М. Карасьов. – Київ, Мистецтво, 1963. – 160 с.
4. Моисеев Ч.Г. Дыхание и голос драматического актёра / Ч.Г. Моисеев. – Москва: ГИТИС, 2005. – 112 с.
5. Муравьёв Б.Л. От дыхания – к голосу. Работа над речевым дыханием актёра / Б.Л. Муравьёв. – Ленинград: ЛГИТМиК, 1982. – 170 с.
6. Нечаєнко Т.В. Словесна дія: основи техніки мовлення: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. культури і мистецтв / Т.В. Нечаєнко. – Київ: ДАКККіМ, 2000. – 136 с.
7. Станіславський К. С. Собрание сочинений. В 8 т. Т. 2. Работа актёра над собой, Ч. 1. Работа актёра над собой в творческом процессе переживания. Дневник ученика / ред. коллегия М. Н. Кедров (глав. ред.) В. Н. Прокофьев ; подгот. текста, вступ. ст. и примеч. Г. В. Кристи – Москва : Искусство, 1954. – 424 с.
8. Юссон Р. Певческий голос / Р. Юссон. – Москва, 1974. – 110 с.

References

1. Aksenov V. (1962). Art of the artistic word, Moscow: Publishing House of the Academy of Pedagogical Sciences of the RSFSR [in Russian].
2. Grotowski E. (1999). Theater. Ritual. Performer: per. from the floor, Lviv: Chronicle [in Ukrainian].
3. Karasev M.M. (1963). Stanislavsky and stage language, Kyiv, Art [in Ukrainian].
4. Moiseyev CH.G. (2005). Breath and the voice of a dramatic actor, Moscow: GITIS [in Russian].
5. Muravyov B.L. (1982). From the breath to the voice. Robot over the speech breathing of the actor, Leningrad: LGITMIK [in Russian].
6. Nichaenko T.V. (2000). Verbal Effect: The Basics of Speech Technology: Teaching. manual for studio higher tutor shut up Culture and Arts, Kyiv: DAKKKIM [in Ukrainian].
7. Stanislavsky K.S. (1954). Collection of works. In 8 vols T. 2. The actor's work on himself, C. 1. The actor's work on himself in the creative process of experiencing. Diary of a student / ed. the board of MN Kedrov (editor-in-chief) VN Prokofiev; preparation. text, entry. Art. and note. GV Kristi Moscow: Art [in Russian].
8. Husson R. (1974). Singing voice, Moscow [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 01.12.2017 р.

УДК 78.452

Жишківч Мирослава Андріївна

кандидат мистецтвознавства, доцент Львівської національної музичної академії ім. М.В.Лисенка
zhyshko-m@i.ua

ЩАБЛІ АРТИСТИЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ОПЕРНОГО СПІВАКА ІГОРЯ КУШПЛЕРА

Мета дослідження – здійснити хронографічну систематизацію творчого шляху Ігоря Федоровича Кушплера, оперного співака, народного артиста України, провідного соліста Львівського оперного театру на підставі зібраного та стисло поданого фактичного матеріалу про сценічні виступи (статті, рецензії, відгуки, інтерв'ю). А відтак проаналізувати етапи творчого зростання співака та виявити чинники, що впливали на розвиток його творчої індивідуальності. **Методологія** статті визначена системним підходом до творчого процесу становлення Ігоря Кушплера як оперного співака. Наукова новизна: 1) вперше цілісно охоплено та чітко окреслено етапи виконавської діяльності І.Ф.Кушплера; 2) проаналізовано особливості творчого формування співака у лоні Львівської опери; 3) визначено місце творчої особистості митця в контексті розвитку українського вокального мистецтва. **Висновки.** У статті мистецький шлях народного артиста України Ігоря Кушплера висвітлено у творчій перспективі. Розрізнена раніше інформація сконцентрована і подана у хронологічній послідовності. Проаналізований обсяг наявних джерел дає змогу виявити, що рівень виконавського мистецтва Ігоря Кушплера полягав не тільки в його музичному таланті й майстерному володінні вокалом, а й в уважному, глибоко продуманому ставленні до музики і тексту виконуваного твору, в багатому інтелекті співака та розумінні поняття "високе мистецтво".

Ключові слова: вокальне мистецтво, оперний співак, сценічні образи, виконавська майстерність, артистизм.

Жишківч Мирослава Андріївна, кандидат искусствоведения, доцент Львовской национальной музыкальной академии им. Н. В. Лысенко

Уровни артистического мастерства оперного певца Игоря Кушплера

Цель исследования – осуществить хронографическую систематизацию творческого пути Игоря Федоровича Кушплера, оперного певца, народного артиста Украины, ведущего солиста Львовского оперного театра на основании собранного и кратко изложенного фактического материала о сценических выступлениях (статьи, рецензии, отзывы, интервью). А также проанализировать этапы творческого становления певца и выявить факторы, влияющие на развитие творческой индивидуальности художника. **Методология** статьи определена системным подходом к творческому процессу становления Игоря Кушплера как оперного певца. **Научная новизна:**

1) впервые целостно охвачены и четко очерчены этапы исполнительской деятельности И.Ф.Кушплера; 2) проанализированы особенности творческого формирования певца в лоне Львовской оперы; 3) определено место творческой личности художника в контексте развития украинского вокального искусства. **Выводы.** В статье художественный путь народного артиста Украины Игоря Кушплера освещен в творческой перспективе. Разрозненная ранее информация сконцентрирована и представлена в хронологической последовательности. Проанализированный объем имеющихся источников позволяет выявить, что уровень исполнительского искусства И.Кушплера состоял не только в его музыкальном таланте и искусном владении вокалом, но и во внимательном, глубоко продуманном отношении к музыке и тексту исполняемого произведения, в богатом интеллекте и понимании понятия "высокое искусство".

Ключевые слова: вокальное искусство, оперный певец, сценические образы, исполнительское мастерство, артистизм.

Zhyshkovych Myroslava, Ph.D. in Arts, Associate Professor, Lviv National Music Academy by M.V. Lysenko
Stages of artistic mastery of Ihor Kushpler, an opera singer

The purpose of article is to carry out a chronographic systematization of an artistic career of Ihor Fedorovych Kushpler, an opera singer, the People's Artist of Ukraine, a leading soloist of Lviv Opera House on the basis of collected and briefly presented actual material on-stage performances (articles, reviews, testimonials, interviews), analyze stages of artistic growth of the singer and find factors that influenced a development of a creative personality of the singer. The **methodology** of the article is determined by a systematic approach to the artistic process of Ihor Kushpler's becoming as an opera singer. **Scientific novelty:** 1) for the first time, performance growth stages of I.F. Kushpler were analyzed; 2) peculiarities of artistic formation of a singer in the fold of Lviv opera were examined; 3) place of creative personality of the singer in the context of Ukrainian vocal art development was established. **Conclusions.** Artistic path of Ihor Kushpler, the People's Artist of Ukraine, is highlighted in the creative perspective. The previously sketchy information was collected and presented in chronological order. The analyzed scope of available sources gives an opportunity to determine that the level of performance art of Ihor Kushpler consisted not only in his musical talent and masterly vocal technique but also in his attentive and considerable attitude towards music and text of the performed musical composition, rich intellect of the singer and understanding of the notion of "High Art".

Key words: vocal art, opera singer, stage images, performance mastery, artistry.

Актуальність теми дослідження. Артистично-виконавська діяльність видатних українських співаків – яскрава сторінка в історії української вокальної культури. У цьому контексті особливої актуальності набувають дослідження виконавської творчості західноукраїнських митців, які здійснили вагомий внесок у розвиток українського вокального мистецтва. Такою є постать народного артиста України, провідного соліста Львівської опери Ігоря Кушплера (1949-2012). Своєчасність цієї наукової розвідки можна підтвердити насамперед тим, що для створення цілісної картини розвитку української культури необхідні дослідження в галузі музичної регіоналістики, представлені конкретними творчими постатями, приклад життєтворчості яких спонукає до глибшого осягнення особливостей формування творчої особистості виконавця. Саме така увага до особистості дає можливість розкрити динаміку професійної еволюції на рівні навичок, манер, стильових виборів, естетичних установок, індивідуального підходу до виконання творів тощо.

Аналіз досліджень і публікацій. Серед небагатьох праць, у яких висвітлюється виконавська творчість І.Кушплера, відзначимо статті та рецензії Л.Кияновської [2], Л.Ніколаєвої [4; 5; 6], О.Паламарчук [7], Н.Швець [8], Е.Солінської [11]. Автори здебільшого розглядають поодинокі виступи співака або окремі періоди діяльності. Вивчивши усі дотичні до змалювання творчої постаті І.Кушплера матеріали, дійшли висновку, що його виконавська праця комплексно не досліджувалась. Тож дана тема не стала дотепер предметом окремої наукової розвідки.

Мета статті – здійснити хронографічну систематизацію творчого шляху І.Кушплера на основі зібраного фактичного матеріалу (статті, рецензії, відгуки, інтерв'ю), а відтак проаналізувати етапи творчого зростання співака та виявити чинники, що впливали на розвиток його творчої індивідуальності.

Виклад основного матеріалу. Творча біографія І.Кушплера налічує декілька періодів формування та професійного розвитку: Самбірське культосвітнє училище (диригентсько-хорове відділення, 1963-1965); Державний заслужений ансамбль пісні і танцю "Верховина" (соліст, 1965-1971); Дрогобицький педагогічний інститут (1971-1973); Львівська державна консерваторія ім. М.В.Лисенка (студент вокального та диригентського факультетів, 1973-1978); Львівська філармонія (соліст, 1978-1980); з 1980 року і до останніх днів життя – провідний соліст Львівського державного театру опери та балету імені Івана Франка (тепер – Львівський національний оперний театр імені Соломії Крушельницької), у 1998-1999 рр. також художній керівник театру, заслужений артист України (1984) народний артист України (1999).

Випускник класу сольного співу заслуженого діяча мистецтв України професора Остапа Йосиповича Дарчука та класу диригування народного артиста України, лауреата національної премії ім. Т.Г.Шевченка, професора Юрія Олексійовича Луціва, молодий співак брав активну участь у оперних фестивалях в Україні (Львів, Київ, Одеса, Дніпропетровськ, Донецьк), Росії (Нижній Новгород, Москва, Казань), Польщі (Варшава, Познань, Сянок, Битом, Вроцлав), у містах Німеччини, Іспанії, Австрії, Угорщини, Лівії, Лівану, Катару. Як концертний співак гастролював у багатьох країнах Європи й Америки. Мав численні фондові записи, у тому числі знявся у телеверсіях опер "Маестро капели" Д.Чімарози і "Телефон" Дж.К.Менотті.

Перший успіх на великій оперній сцені прийшов до молодого співака у 1980 році. Ігоря Кушплера запрошено на посаду соліста Львівського оперного театру, який на різних етапах свого розвитку відігравав провідну роль у формуванні виконавської культури Львова. Співак дебютував партією Онегіна в опері П.Чайковського "Євгеній Онегін", яку успішно освоїв ще під час навчання в оперній студії консерваторії. Поступово йому починають доручати й інші відповідальні баритонові партії.

Наступним значним творчим надбанням І.Кушплера стало виконання партії Жермона в опері Дж.Верді "Травіата". Трагування ним цього образу позначене рисами глибокого психологізму. Характеризуючи виконавські якості співака, Л.Ніколаєва в статті "На порозі творчої зрілості" писала: "У виконанні Кушплера Жермон – не черствий, холодний, пихатий аристократ, мораль якого ворожа головному герою опери – Альфредові й Віолетті, а страждаюча людина, в душі якої відбувається складна боротьба суперечливих почуттів... Особливо яскраво виявляється майстерність І.Кушплера перевтілюватися в різні за характером, контрастні музичні образи, коли після Жермона він виступає у ролі Фігаро. Цю роль співак виконує блискуче. Хоча робота над цією партією почалася ще в студентські роки, Ігор Кушплер постійно працював над нею, вносячи від вистави до вистави нові риси в характер свого улюбленого героя, відкриваючи в ньому нові грані" [5].

Його працьовитість, заповзятість, творчий ріст відзначали колеги – співаки та диригенти. Диригент Іван Юзюк у статті "Гартуючи творчу зміну", зокрема, писав: "І. Кушплер – співак широкого творчого діапазону. З великим успіхом він виступає у таких складних партіях, як Євгеній Онегін, Фігаро ("Севільський цирюльник" Дж.Россіні), Жермон ("Травіата" Дж.Верді) та ін. Молодому співаку притаманні творчий неспокій, прагнення постійного професійного вдосконалення, копітка робота над кожною партією" [9].

Вже у той час І.Кушплер здобуває широку популярність. Музикознавець О.Паламарчук в одній із своїх статей писала: "Хоча ім'я Ігоря Кушплера з'явилося на афішах Львівського державного академічного театру опери та балету імені Івана Франка не так давно, з мистецтвом молодого талановитого співака добре знайомі численні шанувальники співу. Театральна біографія соліста вимірюється двома сезонами. А львів'янам полюбилися його оперні образи: розумний і дотепний веселун Фігаро в "Севільському цирюльнику" Дж.Россіні, Онегін в опері "Євгеній Онегін" П.Чайковського, Султан в "Запорожці за Дунаєм" С.Гулака-Артемівського, Дон Жуан в однойменній опері В.А.Моцарта <...>" [7, 47].

У 1984 році Ігор Кушплер отримує звання заслуженого артиста України. На той час він стає одним із провідних солістів театру, зрілим митцем, якому під силу складні художні завдання. У його репертуарі – яскрава палітра образів: Фігаро, Жермон, Онегін, Амонасро, Марсель, Ріголетто, Ескамільйо... "Ескамільйо вражає блискучою імпрезантною, гордовитим самолюбіванням. Ці риси взагалі властиві творчій манері заслуженого артиста України І.Кушплера – яскраво сценічного, з сильним голосом" [8], – писала Н.Швець у рецензії на виставу Ж. Бізе "Кармен".

Вагомим здобутком для колективу Львівського оперного театру була постановка опери С.Прокоф'єва "Війна і мир" (1985 р.). "Образ князя Андрія Болконського, створений Ігорем Кушплером, – творча удача молодого митця. Мрійливо-елегійний і водночас мужній, він виявився близьким до наших уявлень про героя Толстого – Прокоф'єва. Особливо сильне враження залишає сцена "У хаті в Митищах" (смерть князя Андрія), де артист гармонійно поєднує вокальні засоби та акторські прийоми, досягаючи великого драматичного напруження, емоційної наповненості кожної інтонації, слова, руху" [6].

Поява низки нових ролей у репертуарі І.Кушплера пов'язана з творчою співпрацею співака та головного диригента Львівської опери, народного артиста України Ігоря Лацанича. Сміливим починанням стало здійснення телепостановки опери "Телефон" Дж.К.Менотті. Цю оперу-дует І.Кушплер заспівав з Людмилою Божко. У концертному виконанні та на телеекрані прозвучала опера зовсім іншого історичного часу. А у вишуканій італійській опері доби класицизму "Маестро капели" Д.Чімарози він постав у незвичному для нього комічному амплуа, причому – і співака, і диригента. Одна з останніх його робіт цього періоду – роль доктора Малатести у комічній опері Г.Доніцетті "Дон Паскуале". "Про свого партнера по сцені я можу сказати багато хорошого... Той період, коли ми працювали над оперою "Телефон", я згадую з особливою приємністю. Твір цікавий, дуже сучасний (на той час, та й зараз...). Цю оперу ми робили з гумором, з шармом. А ще згадую його "Маестро капели". Це було знаменито!", – із захопленням згадувала Л.Божко¹.

Особливо цікавим творчим доробком Ігоря Кушплера стала партія Михайла Гурмана в опері Ю.Мейтуса "Украдене щастя". Відомо, що вдруге (перша постановка 1960 р.) до цієї опери колектив театру звернувся у 1989 році. Поновлення опери І.Лацаничем відкрило нову сторінку успіху опери. На режисерську роботу було запрошено драматичного режисера та актора, народного артиста України Федора Стригуна. Характеризуючи виконавсько-сценічні якості співака у цій партії, І.Юзюк зазначав: "Михайло Гурман в інтерпретації заслуженого артиста України І.Кушплера – це сильна, смілива, відчайдушна і гаряча людина... Незважаючи на те, що партія Михайла драматична і виходить за рамки амплуа ліричного баритона, голос співака звучить природно..." [10].

Опера мала великий успіх і за кордоном. Ева Солінська у польському часописі "Życie Warszawy" від 22 березня 1990 р. писала: "Прекрасне сопрано Людмили Божко, яка вдало створила образ Анни, тенор Володимир Ігнатенко, якому сміливо може підкоритися кожна оперна сцена Європи – виконавець ролі Миколи і за участю вродливого баритона Ігоря Кушплера (жандарм) – це є видатні голоси та великі особистості..." [11].

Про талановите виконання співаком ролі Михайла Гурмана пише у своєму спогаді і Ю.Луців: "Психологічно складна роль Михайла Гурмана набуває у вирішенні Ігоря Кушплера чіткої драматургічної лінії розвитку, продуманої в усіх деталях, створюючи цільний образ трагічного героя, який органічно вливається в загальне рішення вистави. Тож високохудожнє виконання ролі Михайла Гурмана – особливо вагомий здобуток у творчому доробку митця"².

Яскраві співацькі й акторські якості, притаманні І.Кушплерові, зокрема у партії Гурмана, відзначає в інтерв'ю і режисер-постановник вистави "Украдене щастя" Федір Стригун: "Дуже рідко буває, щоб людина з чудовим голосом мала ще й виразні акторські дані. Це вже так складається. Зрозуміло, що співак повинен творити образ насамперед голосовими барвами. Але, якщо хочемо сприймати виконавську цілість на оперній сцені, то, на моє глибоке переконання, акторські дані для оперного співака вкрай потрібні. Згадаймо про нашу Крушельницьку: який прекрасний сплав голосових та акторських здібностей! Думаю, що і про співака Ігоря Кушплера можна говорити як про актора. Я ніколи не забуду його сцену з Анною. Він співав з Тичинською, з Добронравовою, але дуже коротко, а потім з Божко. Настільки красивий був цей дуєт, настільки це було від душі. Може тому, що попався такий близький для усіх цих співаків матеріал, як "Украдене щастя". Усі здебільшого співають класику: або Пучіні, або Верді. Бо то є світова класика, але не їхня природа. Тобто не їхня ментальність. А от коли вони попали на твір, ментально їм близький, вони мене роззброїли, підкупили. Я був закоханий у створені ними образи, у їхній ансамбль! З роками Ігор Кушплер мужнів, і його Михайло Гурман ставав, я б сказав, більш довершеним, більш зрілим. І голос ще більше відповідав створеному ним образу"³. До останніх днів виконавської діяльності образ Михайла Гурмана залишався для співака одним з найбільш улюблених у його творчості.

Рясними мистецькими здобутками зустрів Ігор Кушплер свій 50-річний ювілей. За високі досягнення на творчій ниві митець удостоюється почесного звання – народного артиста України (1999).

У статті "Зрілість таланту" на пошану співака Л.Ніколаєва писала: "П'ятдесят років – важлива віха в житті кожної людини, особливо ж артиста, співака. Переступивши цей поріг, дехто в zenіті слави залишає оперну сцену, присвячує себе камерному виконавству, хтось поринає в педагогіку, передаючи секрети майстерності молоді. А є такі, хто поєднує всі види діяльності і в кожній намагається відкрити для себе нові обрії; мабуть, до них належить і соліст Львівської опери, відомий баритон Ігор Кушплер" [4]. А С.Веселка, автор статті під назвою "Портрет бенефіціанта в сімейному інтер'єрі", так охарактеризувала вокальний та акторський хист співака: "Прекрасна вокальна техніка, чистота інтонування, акторська чарівність та краса сильного насиченого й прозорого, розкриленого голосу – і все це Ігор Кушплер, яким він приходить до нас" [1].

З роками Ігор Кушплер більш рельєфно репрезентує психологію своїх героїв, дбаючи не лише про чистоту і виразність вокальної партії, але насамперед про те, що саме ця інтонація виражає, який має прихований емоційно-психологічний підтекст. На підтвердження цієї думки подаємо уривок зі статті Л.Кияновської "Ігор Кушплер – прем'єр Львівської опери": "У всіх операх, особливо ж у творах Верді, цей підхід справді виявився найбільш плідним. Адже герої цього геніального композитора розкриваються не лише в драматичній дії, але передусім у музиці, саме через єдність протилежностей, через тонку градацію відтінків їхніх складних характерів. Тож провідний соліст Львівської опери, що переспівав чи не увесь вердієвський репертуар <...> все життя пізнавав і перевтілював безкінечні глибини їхніх страждань, сумнівів, помилок і героїчних діянь" [2, 54].

Впродовж усієї виконавської кар'єри І.Кушплер звертався і до української класики та сучасних вистав, ролі в яких грав з великою любов'ю, переконанням, знаходячи ті акценти, які дозволяють зрозуміти, відчутти в музиці природу національного характеру. Тож знаменно, що, святкуючи 60-літній ювілей, для свого бенефісу в лютому 2009 року співак обрав одну з найулюбленіших ролей – Михайла Гурмана. "Бенефіс Ігоря Кушплера у ролі Михайла Гурмана, – відзначала Л.Кияновська, – символічно висвітлив головну сутність його артистичного "єго": багатогранність, мінливість образів, які він впродовж кількох десятиліть втілює на сцені, надзвичайну чутливість до найтонших відтінків характеру, природну єдність всіх компонентів: вокальної інтонації, звісно, як центрального елемента, але й руху, жести, міміки і того невловимого "ледь-ледь", якому немає для окреслення відповідника в арсеналі навіть найвибагливішого критика, але яке так сильно відчуває кожен слухач" [2, 55].

З нагоди ювілею, даючи інтерв'ю, на запитання Т.Козирєвої – чи не втомився за стільки років праці співати лише оперні партії, себто певною мірою обмежений репертуар – співак відповів: "Театральне мистецтво, музичне – зокрема, не є штампом. Якщо ти справжній митець і творча людина, у тебе ніколи не може бути повторення. Кожен раз починаєш ніби спочатку. Крім того, опера – це класика, що дає можливість розмаїтого вираження. Якби цього не ставалося, опера вмерла б вже давно. Але опера постійно повинна бути в пошуку нового матеріалу, і не лише творів зарубіжних класиків, а й розвиваючи український оперний жанр. Коли я був художнім керівником нашого театру, ми з Тадеем Едером дійшли висновку, що це треба робити. Саме в той час була написана опера Мирослава Скорика "Мойсей". Оперу ставили в Києві, вона мала зарубіжні гастролі. І, що найприємніше, "Мойсей" завжди збирає повні зали" [3].

За більш як тридцять п'ять років своєї артистичної діяльності Ігор Кушплер виконав 48 оперних партій. У цих роботах співак завдяки виразності голосу, жесту, пластики демонстрував здатність з великою художньою переконливістю "вимальовувати" сценічні образи, створювати складні характери.

Наукова новизна. Вперше цілісно охоплено та чітко окреслено етапи виконавської діяльності народного артиста України Ігоря Кушплера. Особливості творчого формування та професійної еволюції митця в лоні Львівської опери проаналізовано на основі рецензій, відгуків на його виступи, інтерв'ю з партнерами по сцені, диригентами, режисерами. Визначено місце творчої особистості митця в контексті розвитку українського вокального мистецтва.

Висновки. Ігор Кушплер гідно посідає одне з провідних місць у списку майстрів української сцени. Його природні якості – лірико-драматичний баритон приємного тембру, що поєднував в собі оксамитову м'якість та сріблястий блиск, врода, зріст, постава, вроджений артистизм і пластичність – дозволяли успішно виконувати ролі шляхетних героїв класичних опер та з легкістю перевтілюватись в абсолютно контрастних за характером персонажів. Вокальні й сценічні трактуваннями ролей були завжди переконливі. Кожна нова роль – це новий щабель у досягненні вершин артистичної майстерності. Такому позитивному стану речей великою мірою сприяла плідна співпраця з партнерами по сцені, диригентами, режисерами, які спонукали співака до творчого пошуку, самовдосконалення, успішної реалізації артистично-виконавських можливостей. Співак виступав на багатьох сценах, а його яскраве вокальне та акторське обдарування були належно оцінені глядачами в Україні та за її межами.

Проте, чим глибше пізнаємо життєтворчий шлях митця, тим переконливіше констатуємо, що рівень виконавського мистецтва Ігоря Кушплера не лише в його музичному таланті й високопрофесійному володінні вокалом, а й в уважному, глибоко продуманому ставленні до музики і тексту виконаного твору, в багатому інтелекті співака та розумінні поняття "високе мистецтво". Весь творчий шлях митця – це безперервний пошук й віддана невтомна праця, спрямована на розвиток львівської вокальної школи та загалом українського вокального мистецтва.

Примітки

¹ Уривок інтерв'ю з народною артисткою України Л.Божко (грудень, 2013).

² Луців І.Творчий феномен Ігоря Кушплера (вересень, 2014, рукопис).

³ Уривок інтерв'ю з народним артистом України Ф.Стригуном (листопад, 2013).

Література

1. Веселка С. Золотий голос (Портрет бенефіціанта в сімейному інтер'єрі) / Світлана Веселка // Арт-Поступ. Львів, 1999. 26 лютого.
2. Кияновська Л. Ігор Кушплер – прем'єр Львівської опери / Любов Кияновська // Просценіум. – № 1-2- (23-24), 2009. С. 53 – 55.
3. Козирєва Т. "Перша заповідь вокалістів – краще недоспівати, ніж переспівати" [Інтерв'ю] / Тетяна Козирєва // Високий замок. – 9.02. 2009.
4. Николаєва Л. Зрілість таланту / Лідія Николаєва // Театральна бесіда. – 1999. – № 2. – С. 15 – 16.
5. Николаєва Л. На порозі творчої зрілості / Лідія Николаєва // Вільна Україна. – 1982. – 13 червня.
6. Николаєва Л. Осягнення / Лідія Николаєва // Культура і життя. – 1986. – 27 квітня.
7. Паламарчук О. Розкрилля таланту / Оксана Паламарчук // Паламарчук О. Світ моїх зацікавлень. – Львів, СПОЛОМ, 2006. – С. 46 – 48.
8. Швець Н. З коханням не жартують / Наталія Швець // Молода Галичина. – Львів, 1992. – 12 березня.
9. Юзюк І. Гартуючи творчу зміну / Іван Юзюк // Ленінська молодь. – Львів, 1982. – 6 березня.
10. Юзюк І. Навздогін за щастям / Іван Юзюк // Вільна Україна. – 1989. – 15 липня.
11. Solińska E. Tradycja w terażniejszości / Ewa Solińska // Życie Warszawy. – Warszawa, 1990. – 22 marca. – № 69.

References

1. Veselka, S. (1999). A golden voice (Portrait of a Beneficiant in a domestic environment). Lviv: Art-Postup [In Ukrainian].
2. Kyivanovska, L. (2009). Ihor Kushpler – a leading actor of Lviv opera. Lviv: Proscenium [In Ukrainian].
3. Koziryeva, T. (2009). "The first commandment of vocalists – thou shall follow a vocal warm-up routine and abstain from abusive vocal activities" [Interview]. Lviv: Vysoky zamok [In Ukrainian].
4. Nikolaieva, L. (1999). Talent maturity. Lviv: Teatralna Besida (Theatrical Conversation) [In Ukrainian].
5. Nikolaieva, L. (1982). On a threshold of artistic maturity. Lviv: Vilna Ukraina [In Ukrainian].
6. Nikolaieva, L. (1986). Osmose. Kyiv: Kultura i zhyttia [In Ukrainian].
7. Palamarchuk, O. (2006). Talent development. Lviv: SPOLOM [In Ukrainian].
8. Shvets, N. No Game of love (1992). Lviv: Moloda Halychyna [In Ukrainian].
9. Yuziuk, I. (1982). Making an artistic change. Lviv: Leninska molod' [In Ukrainian].
10. Yuziuk, I. (1989). In Pursuit of happiness. Lviv: Vilna Ukraina [In Ukrainian].
11. Solińska, E. (1990). The present day tradition. Warsaw: Życie Warszawy [In Polish].

Стаття надійшла до редакції 27.11.2017 р.